

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler/dir.tlf.:

Tor Solbjørg, 917 68 828

INTERNREVISJONENS ÅRSRAPPORT FOR 2017

1) Innledning

- a) Internrevisjonens plass i organisasjonen, organisasjonsmessig uavhengighet
Internrevisjonen er underlagt styret i Helse Nord RHF. Styret har oppnevnt et revisjonsutvalg med formål å styrke styrets fokus på virksomhetsstyring, tilsyn og kontroll i foretaksgruppen, blant annet ved å se etter at Helse Nord har en uavhengig og effektiv intern revisjon. Internrevisjonen er faglig uavhengig av alle som kan revideres av den. Administrativt er internrevisjonen underlagt adm. direktør i Helse Nord RHF.

Revisjonssjefen bekrefter med dette at Internrevisjonen i Helse Nord RHF er uavhengig og i overensstemmelse med de internasjonale standardene for profesjonell utøvelse av internrevisjon.

- b) Formål med internrevisjonens arbeid

Formålet fremgår av pkt. 1 i internrevisjonens instruks: *Internrevisjonen skal på vegne av styret i Helse Nord RHF evaluere og bidra til forbedringer i det regionale helseforetakets og foretaksgruppens virksomhetsstyring, risikostyring og internkontroll.*

Oppgaven utdypes i instruksens kap. 4, hvor pkt. 4.1 er sentralt:

Internrevisjonen skal evaluere det regionale helseforetakets og foretaksgruppens virksomhetsstyring, risikostyring og internkontroll. I dette ligger bl.a. å se etter at risikostyring og internkontroll er tilpasset risikoen i foretaksgruppen og bidrar til å sikre

- *målrettet og kostnadseffektiv bruk av ressurser*
- *pålitelig rapportering av økonomiske data og andre virksomhetsdata*
- *etterleving av regelverk, eierkrav og øvrige kvalitetskrav.*

Internrevisjonen har også en rådgiverfunksjon, beskrevet i instruksens pkt. 4.2:

Internrevisjonen skal innenfor sitt kompetanseområde gi uavhengige og objektive uttalelser, råd og veiledning for å bidra til forbedringer i foretaksgruppen.

2) Personalressurser

Det har ikke vært endringer i bemanningen i 2017. Tor Solbjørg er revisjonssjef, Hege Knoph Antonsen nestleder og Bjørn Ole Kristiansen internrevisor, alle i 100 % stilling.

Internrevisjonen kan engasjere ekstern bistand, og i 2017 har bistand vært benyttet ved revisjon av antibiotikabruk i sykehus (se pkt. 3 a nedenfor).

3) Internrevisjonens arbeid

Internrevisjonen har tre hovedoppgaver:

- utføre bekreftelsesoppgaver i foretaksgruppen (revisjon)
- yte rådgivning i foretaksgruppen, og
- ivareta sekretærfunksjon for revisjonsutvalget.

Arbeidet i 2017 kan oppsummeres slik:

a) Bekreftelsesoppgaver:

Internrevisjonen arbeider ut fra styrevedtatte toårsplaner som rulleres årlig. Planen for 2017/2018 inneholdt ti bekreftelsesoppdrag. To av disse ble fullført og styrebehandlet i Helse Nord RHF i 2017, to er under arbeid ved årsskiftet, og to er videreført i planen for 2018/2019. Status for oppdragene i revisjonsplanen er slik:

Plan 2017/2018: Oppdrag nr./tema	Gjelder særlig mål nr. *	Status gjennomføring og styrebehandling	Status styrets videre oppfølging
1. Tvungent psykisk helsevern i Nordlandssykehuset	1	Fullført, rapp. 11/16. Styresak 18-2017.	Avsluttet.
2. Risikostyring i Helse Nord	1, 6 og 8	Fullført, rapp. 1/17. Styresak 100-2017.	Under oppfølging.
3. Henvisninger og ventetid (Oppfølgingsrevisjon)	1, 2 og 8	Ikke videreført.	
4. Antibiotikabruk i sykehus	1	Pågår. Planlagt styrebehandlet mars 2018.	
5. Helse Nord RHF's oppfølging av avtaler om kjøp av helse-tjenester	1, 2 og 6	Pågår. Planlagt styrebehandlet april 2018.	
6. Ventetid og svartid ved bildediagnostiske undersøkelser	1 og 2	Videreført i plan 2018/2019.	
7. Tilberedning av legemidler i sykehus	1, 5 og 7	Ikke videreført.	
8. Forventede fristbrudd	1 og 8	Ikke videreført.	
9. Informasjonssikkerhet	1 og 8	Ikke videreført.	
10. Bruk av innkjøpssystem og overholdelse av innkjøps-avtaler	6 og 8	Videreført i plan 2018/2019 (noe endret)	

* Mål: Refererer til Helse Nord's overordnede mål for planperioden 2017-2020 iht. *Plan for Helse Nord 2017-2020*, pluss mål nr. 8 som er tilføyd av internrevisjonen:

1. Oppfylle nasjonale krav til kvalitet og pasientsikkerhet
2. Videreutvikle samhandlingen med kommunehelsetjenesten og sikre helhetlige pasientforløp
3. Realisere forskningsstrategien
4. Sikre god pasient- og brukervedvirkning
5. Sikre gode arbeidsforhold samt tilstrekkelig og kvalifisert personell
6. Innfri de økonomiske mål i perioden
7. Oppgradere utstyr og utvikle bygg i samsvar med planer og faglig utvikling
8. Etterlevelse av gjeldende regelverk

Kort om de fullførte oppdrag:

I revisjonen av *Tvungent psykisk helsevern i Nordlandssykehuset* konkluderte internrevisjonen med at Nordlandssykehuset har en intern styring og kontroll som gir rimelig sikkerhet for at pasienter under tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern med døgnopphold behandles i samsvar med gjeldende regelverk. Det ble samtidig slått fast at det er områder som bør forbedres for ytterligere å styrke ivaretagelsen av pasienters og pårørendes rettigheter og det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

I oppdraget *Risikostyring i Helse Nord* var konklusjonen at Helse Nord RHF har etablert et godt fundament for risikostyring i samsvar med kravene fra Helse- og omsorgsdepartementet. Det er imidlertid svakheter og stor variasjon i hvordan retningslinjene etterlevs i foretaksgruppen, og risikostyringen kan dermed ikke sies å foregå på en slik måte at risikoen for manglende måloppnåelse er innenfor akseptert nivå.

Alle internrevisjonens rapporter legges fortløpende ut på Helse Nord RHF's hjemmeside.

b) Rådgivning:

Internrevisjonen ivaretar sin rådgivningsfunksjon primært gjennom anbefalinger i revisjonsrapporter, besvaring av fagspørsmål og innlegg/presentasjoner i møter, seminarer og konferanser. I 2017 har vi bl.a. presentert den nye forskriften om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten for RHF-ets kvalitets- og forskningsavdeling, og i tilsynsmøte mellom Helse Nord RHF og fylkesmennene i de tre nordnorske fylkene har vi redegjort for hvordan det jobbes med denne forskriften i foretaksgruppen. Revisjonssjefen hadde i september «Tematime» om risikostyring i styret i Helse Nord RHF. For øvrig har internrevisjonen bistått en gruppe som arbeider med implementering av prosjektmetodikk i Helse Nord RHF i spørsmål knyttet til risikovurderinger/ROS-analyser, og vi har utarbeidet et kursopplegg om internrevisjon til bruk i ett av foretakene. Videre har revisjonssjefen engasjert seg på nasjonalt nivå for å få en avklaring i spørsmål om etablering av internrevisjon i felleseide helseforetak, og har hatt møter med Luftambulansetjenesten HF i Bodø om temaet.

c) Sekretariat for revisjonsutvalget:

Internrevisjonen er sekretariat for revisjonsutvalget i Helse Nord RHF. Funksjonen ivaretas av revisjonssjef og nestleder i fellesskap, og går bl.a. ut på å sette opp sakliste i samarbeid med utvalgets leder, forberede sakene og presentere dem i møtene, skrive protokoll, sørge for arkivering og håndtere de praktiske sider rundt møteavviklingen.

Utvalget holdt seks møter i 2017, fire som telefonmøter. Revisjonssjef deltok i alle møtene, mens nestleder og internrevisor deltok i hhv to og tre av dem.

4) **Samarbeid og kontakter**

Revisjonssjefen møter i utvidet ledergruppe i Helse Nord RHF en gang i måneden for utveksling av informasjon med administrasjonen, og er til stede i styremøtene i Helse Nord RHF. Ved revisjonssjefens fravær har nestleder stilt i disse møtene.

Kontakt og samarbeid med relevante fagmiljøer er viktig, og foregår bl.a. slik:

a) RHF-internrevisorforum

Det er etablert et forum hvor de ansatte i de fire RHF-enes internrevisjoner utveksler erfaringer og drøfter faglige og praktiske spørsmål. Våren 2017 var det møte på Gardermoen hvor vi orienterte hverandre om aktuelle tema. I en todagers samling på Stiklestad i september ble det bl.a. orientert om den overordnede organiseringen av IKT i helse-Norge, om nye muligheter for internrevisjonen i en digital verden, dataanalyse,

sikkerhetskultur, arbeid med uønskede hendelser og læring på tvers. Alle fra Internrevisjonen i Helse Nord RHF deltok i begge samlingene. Revisjonssjefen har også deltatt i møter med lederne av de andre revisjonsenhetene, hvor særlig internrevisjon i felleseide foretak har vært tema.

b) Nettverk for ansatte internrevisjonsledere

IIA Norge (tidligere NIRF – Norges Interne Revisorers Forening) driver et nettverk for ansatte ledere av internrevisjonsenheter. Her utveksles erfaringer og synspunkter om strategiske, faglige og administrative tema. Revisjonssjefen deltok i to møter i 2017, hvor temaene var «Audit planning – best practices» og «cybersikkerhet».

c) Regionalt internrevisjonsnettverk i Helse Nord:

Internrevisjonen i Helse Nord RHF leder et internrevisjonsnettverk i foretaksgruppen, hvor mandatet går ut på utveksling av erfaringer og informasjon, kompetanseheving og samordning av revisjonsaktiviteter i Helse Nord. Det er gjennomført to møter i 2017.

d) Revisorforeninger:

De ansatte i internrevisjonen er medlemmer av IIA Norge, og revisjonssjefen leder denne foreningens fag- og metodekomité. Revisjonssjefen er også medlem av Den norske Revisorforening (Revisorforeningen), det gir tilgang til relevant faginformatjon, kurs, tidsskrifter og annen faglitteratur.

e) Annet:

Internrevisjonen legger vekt på å ha god kontakt med Helse Nord's eksterne revisor (BDO), Riksrevisjonen og ulike tilsynsmyndigheter. Slike kontakter er bl.a. viktig for å oppnå en best mulig ressursutnyttelse, bli oppmerksom på risikoområder og unngå overlappende revisjons-/kontrollarbeid. Revisjonssjefen deltok bl.a. i det faste, årlige møtet mellom Riksrevisjonen og RHF-enes internrevisjoner i august.

5) **Faglig oppdatering og utvikling**

Det følger av instruksjonen at Internrevisjonen i Helse Nord RHF skal ha høy revisjonsfaglig kompetanse, og alle internrevisjonens ansatte er diplomerte internrevisorer. Nestleder i internrevisjonen har i år fullført Master of management-programmet *Consulting* ved Handelshøyskolen BI, et 30-poengsstudium med fem ukesamlinger fordelt over to semestre.

Revisjonssjef og nestleder deltok på IIA Norges årskonferanse i Oslo i mai. Revisjonssjefen deltok også på den europeiske internrevisororganisasjonen ECIIAs årlige konferanse som ble avholdt i Basel med tittelen "From insight to influence", og internrevisjonen har vært representert på IIA Norges kurs «GDPR og revisjon – en praktisk tilnærming», på Helse Nord's «Regional pasientsikkerhetskongress 2017», og på kurs om ISO 27001 – Informasjonssikkerhet.

Revisjonssjefen skrev i høst en artikkel om COSOs nye rammeverk for risikostyring (Enterprise Risk Management) i IIA Norges fagmagasin SIRK, og han holdt en forelesning ved Handelshøyskolen BI om internrevisjon og risikostyring i helseforetak.

6) **Ekstern evaluering**

Det er i 2017 gjennomført en ekstern evaluering av internrevisjonen, i samsvar med krav i de internasjonale standarder for internrevisjon. Formålet med evalueringen var å bekrefte hvorvidt internrevisjonen er i overensstemmelse med standardene, de etiske regler og definisjonen av internrevisjon, vurdere om organisering og rammebetingelser for internrevisjonen og utøvelse av internrevisjon samsvarer med interessenters forventninger, og gi grunnlag for forbedring og videreutvikling av internrevisjonsfunksjonen i Helse Nord RHF. Evalueringen ble gjennomført av IIA Norge, som konkluderte slik:

«Etter vår mening er rammebetingelser, organisering og utøvelsen av internrevisjon i all hovedsak i overensstemmelse med definisjon av internrevisjon, de etiske regler og internasjonale standarder for profesjonell utøvelse av internrevisjon. Selv om dette er den best oppnåelige konklusjonen er det likevel identifisert muligheter for forbedring i internrevisjonsfunksjonen i tråd med beste praksis, uten at forbedringspotensialet har betydning for den overordnede konklusjonen.»

Internrevisjonen har utarbeidet en handlingsplan og iverksetter nå forbedringstiltak basert på forbedringspotensialet som er identifisert i evalueringen.

7) Budsjett, ressursbruk

Budsjettet for 2017 ga internrevisjonen nødvendig rom for å planlegge og gjennomføre arbeidet hensiktsmessig og effektivt. Internrevisjonen har drevet innenfor de gitte rammer.

8) Oppsummering

2017 har vært et godt driftsår i internrevisjonen, og vi har jobbet i henhold til vedtatt plan. Vi blir godt mottatt i hele foretaksgruppen og har et klart inntrykk av at det oppfattes som positivt at vi evaluerer internkontroll, risikostyring og virksomhetsstyring i regionen og yter faglig bistand. Vår opplevelse er at foretakene og de berørte medarbeiderne gjør sitt beste for å legge til rette for en effektiv gjennomføring av revisjonsoppdragene.

Bodø, 10. januar 2018

Tor Solbjørg
Revisjonssjef
Helse Nord RHF